

Сравнителен анализ на ефективността на сектор „Водоснабдяване и канализация“ през периода 2000-2015 година

Тодор РАЙЧЕВ¹

¹ Икономически университет – Варна
t_raychev@ue-varna.bg

Резюме. В настоящата публикация се представят резултатите от проведения сравнителен многопараметричен анализ на ефективността на стопанската дейност на ВиК операторите в България през периода 2000-2015 г. Той е част от цялостно изследване по научен проект, по реда на Наредба №9 на МОН от 08.08.2013 г., с №НПИ-130/2014 г., на тема: „Концесията като фактор за развитие на сектор „Водоснабдяване и канализация“ в Р. България“. Направени са изводи и препоръки, отнасящи се до ефективността на приходите, финансовите резултати и управлението на персонала на ВиК операторите по статистически райони на страната. Разгледани са възможностите за реструктуриране на водния сектор, с цел подобряване на неговата стопанска дейност и качеството на предоставяните ВиК услуги за населението.

Ключови думи: многопараметричен анализ, показатели, класификация, ВиК оператори, концесиониране.

1. Въведение

Целта на настоящото изследване е да се представят резултатите от проведения многопараметричен сравнителен анализ на ресурсното осигуряване и стопанската дейност на ВиК операторите в страната през периода 2000-2015 г. и да се направи оценка на тяхната ефективност. Настоящото изложение представлява част от цялостно изследване по научен проект, по реда на Наредба №9 на МОН от 08.08.2013 г., с №НПИ-130/2014 г., на тема: „Концесията като фактор за развитие на сектор „Водоснабдяване и канализация“ в Р. България“.

Анализът обхваща следните **четири групи показатели**, характеризиращи дейността на ВиК операторите:

1. показатели за предоставяни водни ресурси и водностопанска инфраструктура;
2. показатели за предоставяни водни услуги;
3. показатели, отчитащи качеството на ВиК услугите;
4. финансово-икономически показатели за дейността на ВиК операторите.

Избраните показатели се съгласуват с най-добрите практики в областта на сравнителните изследвания във ВиК отрасъла в редица държави и международни организации (Alexandrova, 2017).

Изследването е проведено на базата на статистическа информация на НСИ за периода 2000-2015 г. (NSI, 2017b). Получените резултати са описани в обобщен вид в сравнителни таблици по статистически райони съгласно класификацията NUTS 2 на Европейския съюз (NSI, 2017a).

2. Показатели за предоставяни водни ресурси и водностопанска инфраструктура

Тази група включва следните 7 показатели:

- В1 – Общо иззета прясна вода;
- В2 – Иззета вода от ВиК операторите;
- В3 – Общо подадена вода;
- В4 – Обща консумация на вода (фактурирана и нефактурирана);

- B5 – Консумация на вода от домакинствата;
- B6 – Загуби на подадена вода (%);
- B7 – Брой пречиствателни станции за отпадни води (ПСОВ) през 2015 г.

Първите 5 показателя относно предоставяните водни ресурси от ВиК операторите през периода 2000-2015 г. съдържат информация за **средногодишните темпове на растеж**, измерени в проценти. Тези величини определят **скоростта на изменение на показателите – нарастване/намаление (над 100%/под 100%)**.

Сравнявайки средногодишните темповете на растеж за **общо иззетата прясна вода** в шестте района (вж. Таблица 1) се установява, че само в Югоизточния район има **нарастване на този показател** с 3.0%, докато в останалите райони се отчита намаление на общо иззетата прясна вода. **Иззетата вода от ВиК операторите** нараства само в Северозападния район средногодишно с 0.2%, а в останалите райони се отчита намаление под 100%. Най-голямо е намалението в Северния централен район при средногодишен темп на растеж 92.1%.

Общо подадената вода нараства само в Североизточния район средногодишно с 3.7%, докато в останалите райони се отчита намаление. В Северния централен район намалението е най-голямо и възлиза на 4.5%.

Общата консумация на вода (фактурирана и нефактурирана) през разглеждания период нараства само в 2 от районите – в Североизточния с 1.2% и в Югоизточния – с 1.7%. Най-ниско е потреблението на вода в Южния централен район, за който се отчита значително намаление с 32.0%. Едновременно с тази тенденция, в този район се наблюдава нарастване на **консумация на вода от домакинствата** средногодишно с 0.2%, докато в другите райони се отчита по-голямо намаление на консумацията на вода от домакинствата до 2% средногодишно.

Таблица 1.

Предоставяни водни ресурси от ВиК операторите

Статистически райони	Общо иззета прясна вода	Иззета вода от ВиК	Общо подадена вода	Обща консумация на вода (фактурирана и нефактурирана)	Консумация на вода от домакинствата	Загуби на подадена вода (%)	Брой ПСОВ през 2015 г.
	B1	B2	B3	B4	B5	B6	B7
Мерни единици	(средногодишен темп на растеж в %)					(%)	(брой)
Северозападен	98.7	100.2	99.7	99.0	98.6	59.5%	24
Северен централен	91.4	92.1	95.5	98.9	98.0	58.0%	14
Североизточен	87.9	98.1	103.7	101.2	99.6	68.3%	22
Югоизточен	103.0	98.9	97.2	101.7	98.4	60.7%	27
Югозападен	97.2	96.2	97.6	98.9	99.5	56.3%	33
Южен централен	97.2	98.6	98.2	68.0	100.2	57.4%	43

Източник: по данни на НСИ и изчисления на автора.

Резултатите показват, че **загубите на подадена вода във всички райони надвишават 50%**. Най-голям е дялът на загубите в Североизточния район – 68.3%. В Югоизточния район те са 60.7%, в Северозападния район са 59.5%, в Северния централен район – 58.0%, в Южния централен район – 57.4% и най-малки в Югозападния район – 56.3%.

3. Водни услуги, предоставяни от ВиК операторите

Втората група включва следните 7 показателя:

- U1 – Население, свързано с общественото водоснабдяване (%);
- U2 – Население с режим на водоснабдяване (%);

- U3 – Население, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води (%);
- U4 – В т.ч. поне с вторично третиране (%);
- U5 – Население с обществена канализация (%);
- U6 – Население с обществена канализация без пречистване (%);
- U7 – Използвана питейна вода от домакинствата (л./чов./ден).

Относителният дял на населението, свързано с общественото водоснабдяване за всички райони е над 98% (вж. Таблица 2). Той е най-голям за Североизточния район – 99.9% и най-малък за Южния централен район – 98.0%. С пълно покритие от 100% са „ВиК“ ЕООД, гр. Плевен, „ВиК“ ООД, гр. Русе, „ВиК“ ООД, гр. Силистра, „ВиК“ ООД, гр. Варна, „ВиК“ ЕООД, гр. Ямбол, „Софийска вода“ АД и „ВиК“ ЕООД, гр. Пловдив. С най-малко покритие са в „ВиК“ ООД, гр. Кърджали – 88.8%, „ВиК“ ЕООД, гр. Смолян – 91.8%, „ВиК“ ЕООД, гр. Благоевград – 95.9%, „ВиК“ ООД, гр. Монтана – 98.1%, „ВиК“ ООД, гр. Габрово – 98.8% (Изчислено от автора по данни от (WERC, 2016)).

Таблица 2.

Водни услуги, предоставяни от ВиК операторите

Статистически райони	Население, свързано с обществено водоснабдяване	Население с режим на водоснабдяване	Население, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води	В т.ч. поне с вторично третиране	Население с обществена канализация	Население с обществ. канализация без пречистване	Използва на питейна вода от домакинствата
Показатели	U1	U2	U3	U4	U5	U6	U7
Мерни единици	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(л./чов./ден)
Северозападен	99.4	9.2	32.9	31.8	56.6	23.8	92.14
Северен централен	99.7	4.3	41.9	39.1	63.1	21.2	90.86
Североизточен	99.9	2.1	68.4	58.4	73.7	5.2	83.86
Югоизточен	99.8	1.0	49.6	49.6	70.7	21.1	92.71
Югозападен	99.1	1.0	73.0	72.5	87.9	14.1	120.43
Южен централен	98.0	0.9	40.3	40.1	70.3	30.0	90.90

Източник: по данни на КЕВР и изчисления на автора.

С режим на водоснабдяване са 9.2% от населението в Северозападния район. Този проблем е много голям за „ВиК“ АД Ловеч – 17.7%, „ВиК“ ЕООД, гр. Плевен – 17.5%, „ВиК“ ООД, гр. Габрово – 22.6%. От останалите райони с по-голям режим на водоснабдяване са „ВиК“ ООД, гр. Търговище – 14.1%, „ВиК“ ЕООД, град София (София област) – 5.2%, „Кюстендилска вода“ ЕООД, гр. Кюстендил – 5.0% и „ВиК“ ООД, гр. Кърджали – 3.6% (Изчислено от автора по данни от (WERC, 2016)).

Относителният дял на населението, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води (вж. Фиг. 1) е най-малък за Северозападния район – 32.9%, следван от Южен централен район – 40.3% и Северен централен район – 41.9%. Аналогично е разпределението и при вторично третиране на отпадъчните води – 31.8% за Северозападния район, 40.1% – за Южен централен район и 39.1% за Северен централен район. Този показател е най-малък за „ВиК“ ЕООД, гр. Видин – 0.1% (такъв е делът и при вторично третиране). След него се нареждат „ВиК“ ЕООД, гр. Ямбол с 3.7%, „ВиК“ ООД, гр. Кърджали – с 8.2% (при вторичното третиране – 8.1%), „ВиК“ ЕООД, гр. Пазарджик – с 29.2%, „ВиК“ ООД, гр. Монтана – 29.2%, при вторичното третиране – 28.0% (Изчислено от автора по данни от (WERC, 2016)).

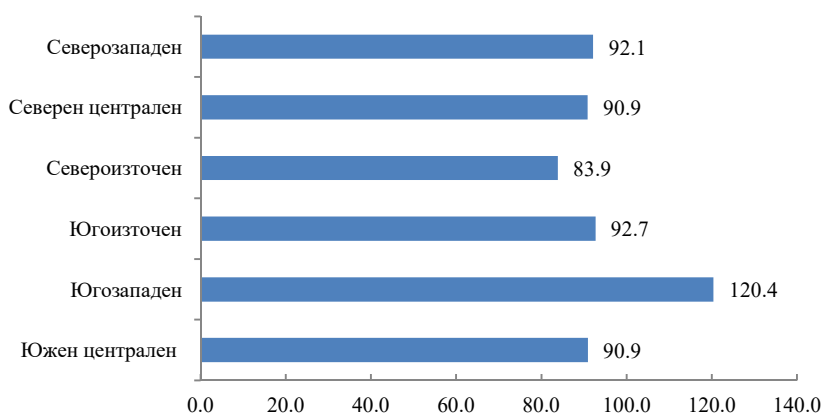
Фигура 1. Относителен дял на населението, свързано с пречиствателни станции (%)
 Източник: по данни на НСИ и изчисления на автора.

Относителният дял на населението, свързано с обществена канализация (вж. Фиг. 2) е най-малък за Северозападния район – 56.6% (без пречистване – 23.8%), следван от Северния централен район – 63.1% (без пречистване – 21.2%) и Южния централен район – 70.3% (без пречистване – 30.0%). Най-малък е дялът за „ВиК“ ЕООД, гр. Смолян – 67.8% (без пречистване – 31.9%), „ВиК“ АД, гр. Ловеч 59.0%, „ВиК“ ООД, гр. Монтана – 58.5%, „ВиК“ ЕООД, гр. Плевен – 56.0% (без пречистване – едва 14.0%), „ВиК“ ООД, гр. Враца – 55.2%, „ВиК“ ЕООД, гр. Видин – 54.9%, „ВиК“ ООД, гр. Силистра – 50.1%, „ВиК“ ООД, гр. Търговище – 47.9% и „ВиК“ ООД, гр. Кърджали – 43.4% (Изчислено от автора по данни от (WERC, 2016)).

Фигура 2. Отн. дял на населението, свързано с обществена канализация (%)
 Източник: по данни на НСИ и изчисления на автора.

Използването на питейна вода от домакинствата е най-голямо в Югозападния район – 120.4 л./чов./ден и е най-малко в Североизточния район – 83.9 л./чов./ден. (вж. Фиг. 3).

Фигура 3. Използвана питейна вода от домакинствата (л./чов./ден)

Източник: по данни на НСИ и изчисления на автора.

Най-малко е потреблението на вода от домакинствата в „ВиК“ ООД, гр. Търговище – 63.57 л./чов./ден, следван от „Водоснабдяване – Дунав“ ЕООД, гр. Разград – 73.14 л./чов./ден, „ВиК“ ООД, гр. Сливен – 73.86 л./чов./ден, „ВиК“ ЕООД, гр. Добрич – 75.43 л./чов./ден, „ВиК“ ЕООД, гр. Смолян – 78.0 л./чов./ден, „ВиК“ ООД, гр. Шумен – 79.71 л./чов./ден, „ВиК“ ЕООД, гр. Видин – 85.43 л./чов./ден, „ВиК“ ООД, гр. Габрово – 87.43 л./чов./ден и „ВиК“ ООД, гр. Монтана – 88.29 л./чов./ден. С най-голямо потребление са „Софийска вода“ АД – 133.57 л./чов./ден, „ВиК“ ЕАД, гр. Бургас – 113.29 л./чов./ден, „ВиК“ ЕООД, гр. Благоевград – 107.57 л./чов./ден, „ВиК“ ООД, гр. Перник – 105.0 л./чов./ден и „ВиК“ ООД, гр. Русе – 104 л./чов./ден (Изчислено от автора по данни от (WERC, 2016)).

4. Качество на предоставяните ВиК услуги

Качеството на предоставените водни услуги се оценява със следните 13 показателя:

- D1 – Ниво на покритие с водоснабдителни услуги (%);
- D2 – Качество на водата по физико-химични и радиологични показатели (%);
- D3 – Качество на водата по микробиологични показатели (%);
- D4 – Население с прекъсване на водоподаването (%);
- D5 – Относителен дял на неинкасираната вода (%);
- D6 – Брой аварии на довеждащите водопроводи (бр./км.);
- D7 – Брой аварии на разпределителните водопроводи (бр./км.);
- D8 – Брой аварии на СВО/Общ брой СВО (бр);
- D9 – Брой аварии на ПС/Общ брой ПС (бр.);
- D10 – Ниво на покритие на канализационните услуги (%);
- D11 – Качество на отпадъчните води (%);
- D12 – Средносписъчен брой на персонала, осигуряващ водоснабдителни услуги/Общ брой СВО;
- D13 – Средносписъчен брой на персонала, осигуряващ канализационни услуги/Общ брой СКО.

Нивото на покритие с водоснабдителни услуги, предлагани от ВиК операторите е различно за различните райони – то е пълно 100% за Североизточния район и най-малко за Южния централен район – 95.0% (вж. Таблица 3). С ниско ниво на покритие на ВиК услуги са „ВиК“ ООД, гр. Кърджали – 80.9%, „ВиК“ ЕООД, гр. Смолян – 91.7%, „ВиК“ ООД, гр. Монтана – 95.6%, „ВиК“ ООД, гр. Перник – 98.2% и „ВиК“ ЕООД, гр. Хасково – 98.5% (Изчислено от автора по данни от (WERC, 2016)).

Качеството на водата по физико-химични и радиологични показатели е най-високо в Южен централен район – 98.1% и **най-ниско в Югоизточния район** – 90.8%. Със 100% е само „ВиК“ ЕООД, гр. Видин, за „ВиК“ ООД, гр. Кърджали е 99.9%, „ВиК“ ЕООД, гр. Смолян – 99.8%, „Кюстендилска вода“ ЕООД, гр. Кюстендил – 99.8%. То е най-ниско за „ВиК“ ЕООД, гр. Хасково – 73.4%, „ВиК“

ЕООД, гр. Ямбол – 74%, „ВиК“ ЕООД, гр. Плевен – 86.4%, „ВиК“ ООД, гр. Сливен – 90.2% и „ВиК“ АД, гр. Ловеч – 91.5%. По **микробиологични показатели качеството на водата** е най-добро в Югозападния район – 98.5% и **най-ниско в Югоизточния район** – 89.1%. Най-ниско е за „ВиК“ ООД, гр. Сливен – 85.1% и „ВиК“ ЕООД, гр. Ямбол – 88.6%.

Таблица 3.

Показатели за качество на ВиК услугите

Статистически райони	Ниво на покритие с водоснабд. услуги	Качество на водата по физико-химични и радиолог. показатели	Качество на водата по микроб. показатели	Население с прекъсване на водоподаването	Отн. дял на неинкасираната вода	Брой аварии на довеждащ и водопроводи	Брой аварии на разпред. водопроводи
Показатели	D1	D2	D3	D4	D5	D6	D7
Мерни единици	(%)	(%)	(%)	(%)	(%)	(брой/км.)	(брой/км.)
Северозападен	98.6	97.6	95.6	28.4	56.6	0.710	1.140
Северен централен	99.8	95.2	93.2	9.2	56.5	0.290	1.000
Североизточен	100.0	96.6	93.7	8.0	68.9	1.000	1.000
Югоизточен	99.8	90.8	89.1	26.8	65.1	0.250	1.750
Югозападен	99.4	97.2	98.5	16.9	62.7	0.330	1.330
Южен централен	95.0	98.1	91.1	17.9	55.1	0.670	1.170

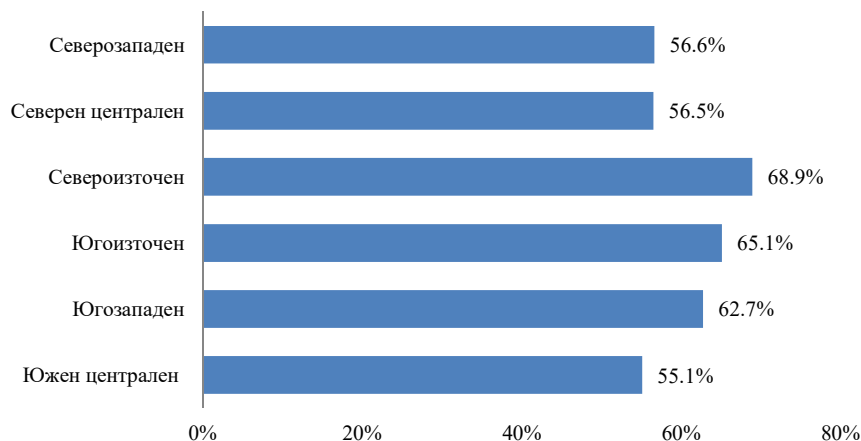
Източник: по данни на КЕВР и изчисления на автора.

Относителният дял на населението, засегнато от прекъсване на водоподаването е най-голям за Северозападния район – 28.4%, следван от Югоизточния район – 26.8% и най-малък за Североизточния район – 8.0%. „ВиК“ ЕООД, гр. Плевен е с най-голям дял на прекъснатост на водоподаването, равен на 100%, следван от „ВиК“ ООД, гр. Монтана – 61.1% и „ВиК“ АД, гр. Ловеч – 32.9% от този район. В останалите райони с най-голямо прекъсване на водоподаването са „ВиК“ ЕООД, гр. Стара Загора – 91.5%, „ВиК“ ЕООД, гр. Смолян – 71.7%, „Кюстендилска вода“ ЕООД, гр. Кюстендил – 52.2%, „ВиК“ ООД, гр. Перник – 33.6% и „ВиК“ ООД, гр. Търговище – 20.4%. **С най-малко прекъсвания на водоподаването са „ВиК“ ЕООД, гр. Видин, „ВиК“ ООД, гр. Враца – 0.0%, „Софийска вода“ АД – 0.2%, „ВиК“ ЕООД, гр. Добрич – 0.3%, „ВиК“ ЕООД, гр. Хасково – 0.9% и „ВиК“ ЕООД, гр. Пловдив – 1.6%.**

Резултатите показват, че **относителният дял на неинкасираната към подадената вода във всички райони е над 50%** (вж. Фиг. 4). Най-голям е делът за Североизточния район – 68.9%, следван от Югоизточния район – 65.1% и Югозападния район – 62.7%. В Североизточния район и четирите ВиК оператори са с голям процент неинкасирана вода – за „ВиК“ ООД, гр. Варна той е 64.0%, за „ВиК“ ЕООД, гр. Добрич – 82.5%, „ВиК“ ООД, гр. Търговище – 60.6% и за „ВиК“ ООД, гр. Шумен – 68.3%. В Югоизточния район с най-голям дял неинкасирана вода са „ВиК“ ООД, гр. Сливен – 85.2%, „ВиК“ ЕООД, гр. Ямбол – 73.3%, а в Югозападния район такива са „ВиК“ ООД, гр. Перник с 66.6% и „Кюстендилска вода“ ЕООД, гр. Кюстендил – 64.2%. За сравнение **„Софийска вода“ АД има относителен дял на неинкасирана вода в размер на 53.8%** (Изчислено от автора по данни от (WERC, 2016)).

С най-голям **брой аварии на довеждащите водопроводи** са Северозападния район – 0.710 аварии на км. и Североизточния район – средно по 1 авария на км. (вж. Таблица 3). **Броят на аварияте по разпределителните водопроводи** е най-голям в Югоизточния район – 1.750 аварии на км. и Югозападния район – 1.330 аварии на км. **Няма ВиК оператор без аварии на разпределителните водопроводи.** В югоизточния район при „ВиК“ ООД, гр. Сливен, са „ВиК“ ЕООД, гр. Стара Загора и

„ВиК“ ЕООД, гр. Ямбол тези аварии са средно по 2 на км. По 2 аварии на км. от разпределителните водопроводи има във „ВиК“ ЕООД, гр. Видин, „ВиК“ ЕООД, гр. Благоевград, „ВиК“ ООД, гр. Перник и „ВиК“ ООД, гр. Кърджали.

Фигура 4. Отн. дял на неинкасираната вода към подадената вода във ВС
 Източник: по данни на НСИ и изчисления на автора.

Броят на аварияте на помпените станции, съотнесен към общия брой помпени станции е най-голям в Северозападния район – 2.570 (вж. Таблица 4). За „ВиК“ ЕООД, гр. Плевен те са по 6 средногодишно, за „ВиК“ АД Ловеч и „ВиК“ ООД, гр. Монтана са по 5, за „ВиК“ ЕООД, гр. Видин и „ВиК“ ООД, гр. Враца са по 1 средногодишно. Също така за „ВиК“ ЕООД, гр. Пазарджик са по 6, за „ВиК“ ЕООД, гр. Смолян и „ВиК“ ООД, гр. Силистра – по 1 средногодишно.

Таблица 4.

Други показатели за качество на ВиК услугите

Райони	Брой аварии на ПС/Общ бр. ПС	Ниво на покритие на канализационните услуги	Качество на отпадъчните води	Средно-списъчен брой на персонала, осигуряващ водоснабдителни услуги/Общ брой СВО	Средно-списъчен брой на персонала, осигуряващ канализационни услуги/Общ брой СКО
Показатели	D9	D10	D11	D12	D13
Мерни единици	(бр.)	(%)	(%)	(1:10000)	(1:10000)
Северозападен	2.570	50.3	54.6	0.0052	0.0036
Северен централен	1.140	44.4	63.0	0.0069	0.0063
Североизточен	1.250	60.3	74.8	0.0670	0.0078
Югоизточен	0.000	61.7	66.8	0.0064	0.0043
Югозападен	0.000	77.9	96.8	0.0066	0.0027
Южен централен	1.500	64.2	76.2	0.0086	0.0023

Източник: по данни на КЕВР и изчисления на автора.

Нивото на покритие с канализационни услуги е най-голямо за Югозападния район – 77.9% и най-малко за Северен централен район – 44.4%. „Софийска вода“ АД има най-голямо ниво на покритие на канализационните услуги, което възлиза на 96.1%. С много ниско ниво на канализационни услуги са „ВиК“ АД Ловеч – 35.6%, „ВиК“ ЕООД, гр. Видин – 47.6%, „ВиК“ ООД, гр. Сливен – 37.4%, „ВиК“ ООД, гр. Силистра – 50.5%, „Водоснабдяване – Дунав“ ЕООД, гр. Разград – 51.1%, „ВиК“ ЕООД, гр. Пазарджик – 52.8% и „ВиК“ ЕООД, гр. Плевен – 53.2%.

Качеството на отпадъчните води е най-голямо за Югозападния район – 96.8% и най-малко за Северозападния район – 54.6%, следван от Северния централен район с 63.0%. За „Софийска вода“ АД то е 98.%, за „Кюстендилска вода“ ЕООД, гр. Кюстендил и „ВиК“ ООД, гр. Перник е 100.0%. Най-ниско е за „ВиК“ ООД, гр. Силистра – 3.9%, „ВиК“ ООД, гр. Кърджали – 9.7%, „ВиК“ ЕООД, гр. Видин – 16.7%, „ВиК“ ООД, гр. Търговище – 41.2% (Изчислено от автора по данни от (WERC, 2016)).

Отношението на средносписъчния брой на персонала, осигуряващ водоснабдителни услуги към общия брой СВО е най-голямо за Североизточния район – 670 служители на 10000. За „ВиК“ ЕООД, гр. Добрич е 1570 на 10000, а за „ВиК“ ООД, гр. Варна е 940 на 10000. Също така за Северозападния район е най-голямо и отношението на **средносписъчния брой на персонала, осигуряващ канализационни услуги към общия брой СКО** – 78 на 10000, което е израз на неефективно управление на човешките ресурси за осигуряване на водоснабдителни и канализационни услуги.

5. Финансово-икономическо състояние на ВиК операторите

Четвъртата група включва следните 8 финансово-икономически показатели:

- F1 – Разходи за дейността/приходи от дейността (%);
- F2 – Разходи за възнаграждения/приходи от дейността (%);
- F3 – Разходи за дейността/средносписъчен брой на персонала (лв./човек);
- F4 – Разходи за дейността/подадена вода на входа на ВС;
- F5 – Разходи за дейността/фактурирани водни количества (лв./м³);
- F6 – Несъбрани приходи/приходи от дейността (%);
- F7 – Средносписъчен брой на персонала, осигуряващ водоснабдителни услуги/общ брой потребители на водоснабдителни услуги (1:10000);
- F8 – Средносписъчен брой на персонала, осигуряващ канализационни услуги/общ брой потребители на канализационни услуги (1:10000).

Сравнителният анализ на **финансово-икономическите показатели** показва **незадоволителните резултати на ВиК операторите** през периода 2010-2015 г. (вж. Таблица 5).

Съотношението между разходите за дейността към приходите от дейността е най-голямо за Североизточния район – 100.7%, което се дължи на незадоволителното представяне на всички ВиК оператори в големите области – за „ВиК“ ЕООД, гр. Добрич е 103.9%, за „ВиК“ ООД, гр. Шумен – 101.5% и „ВиК“ ООД, гр. Варна – 100.5%. С подобни негативни резултати се нарежда **Южния централен район** – 100.2%. За този резултат допринасят ВиК операторите в „ВиК“ ООД, гр. Кърджали – 104.6% и „ВиК“ ЕООД, гр. Пловдив – 104.2%. С подобни негативни резултати от разглежданите в цялата страна са „ВиК“ ЕООД, гр. Благоевград – 102.2%, „ВиК“ ЕООД, гр. София (София област) – 101.7%, „ВиК – Йовковци“ ООД, гр. Велико Търново – 100.6%, „ВиК“ ООД, гр. Перник – 100.1%.

Тъй като, например, общините и ВиК операторите прилагат различни договорни и счетоводни практики по отношение на отчитането на разходите за текущ или аварийен ремонт и инвестиционните разходи, точността при отчитането на ефективността на приходите е условно. Ето защо, считаме, че е целесъобразно да се въведат стандарти чрез **Системите за управление на качеството, които да се използват от публичните власти и отделните ВиК оператори. Целта е унифицирането (Ivanova, 2013) на процедурите и договорните клаузи между тях, имащи отношение с третирането на текущите и инвестиционните разходи и свързаната с тях отчетност.**

По втория показател – **съотношението между разходите за възнаграждения и разходите за дейността**, с най-голям относителен дял е Южният централен район – 42.7%. За „ВиК“ ООД, гр. Кърджали този дял е 55.7%, а за „ВиК“ ЕООД, гр. Смолян – 48.6%. Относителният дял на разходите за възнаграждения е голям и в **Югозападния район** – 40.0%. С най-голям дял са „ВиК“ ООД, гр. Кърджали – 55.7%, „ВиК“ ЕООД, гр. Благоевград – 51.5%, „ВиК – Йовковци“ ООД, гр. Велико Търново – 50.6%, „ВиК“ ЕООД, гр. Смолян – 48.5% и „ВиК“ ЕООД, гр. Видин – 47.6%. Основната причина за това според нас е **липсата на реформа в тези дружества и неосъществена редукция на персонала.**

Третият показател – **съотношението между разходите за дейността и средносписъчния брой на персонала**, е най-голям за Югоизточният район с 30832.7 лв./чов. средногодишно. Сред ВиК дружествата, отличаващи се с най-високи разходи за дейността средногодишно на 1 служител са „Софийска вода“ АД – 44620.1 лв./чов., „ВиК“ ООД, гр. Русе – 39011.3 лв./чов., „ВиК“ ЕООД, гр. Пловдив – 36712.6 лв./чов., „ВиК“ ЕАД, гр. Бургас – 36364.3 лв./чов.

Четвъртият показател има най-голяма стойности за Северен централен район – 0.724. Завишени стойности на показателя се наблюдават за „ВиК“ ЕООД, гр. Видин – 0.889, „ВиК“ ООД, гр. Русе – 0.971, „ВиК“ ООД, гр. Силистра 0.828, „ВиК“ ООД, гр. Търговище – 0.796, „ВиК“ ЕООД, гр. Стара Загора – 0.966 и „ВиК“ ЕООД, гр. Хасково – 0.976 (Изчислено от автора по данни от (WERC, 2016)).

Таблица 5.

Финансово-икономически показатели на ВиК операторите

Статистически райони	Разходи /Приходи	Разходи за възнаграждения/Разходи за дейността	Разходи за дейността /Средносписъчен брой на персонала	Разходи за дейността /Попада на вода на входа на ВС	Разходи за дейността /Фактурирани водни количества	Отн. дял на несъбраните приходи	Средносписъчен брой на персонала, осигуряващ водоснабдителни услуги/Общ бр. потребители	Средносписъчен брой на персонала, осигуряващ канализ. услуги/Общ бр. потребители
Показатели	F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	F8
Мерни единици	(%)	(%)	(лв./ч.)	(лв./м ³)	(лв./м ³)	(%)	(1:10000)	(1:10000)
Северо-западен	99.1	39.3	22235.9	0.637	1.471	20.3	0.0033	0.0019
Северен централен	96.5	39.2	25072.8	0.724	1.748	19.3	0.0037	0.0019
Северо-източен	100.7	34.9	27642.8	0.619	2.173	18.2	0.0038	0.0008
Югоизточен	96.4	36.9	30832.7	0.584	1.743	27.6	0.0035	0.0010
Югозападен	90.4	40.0	25039.2	0.433	1.189	28.5	0.0030	0.0010
Южен централен	100.2	42.7	24638.9	0.657	1.406	19.7	0.0039	0.0004

Източник: по данни на КЕВР и изчисления на автора.

Показателят, измерващ съотношението на **разходите за дейността и фактурираните водни количества има рязко отличаващи се стойности в негативен аспект за Североизточния район**, включително и за отделните ВиК оператори в него. Общият показател за района възлиза на 2.17 лв./м³. За „ВиК“ ЕООД, гр. Добрич този показател е 2.59 лв./м³, за „ВиК“ ООД, гр. Шумен – 2.29 лв./м³, за „ВиК“ ООД, гр. Търговище – 2.01 лв./м³.

Следващият показател изразява отношението на **несъбраните приходи към приходите от дейността**. На първо място по несъбираемост на приходите е Югозападният район с 28.5%. Тази средногодишна стойност се надвишава от „ВиК“ ООД, гр. Перник – 44.7% и „Кюстендилска вода“ ЕООД, гр. Кюстендил – 33.8%. Също така много голяма е несъбираемостта на приходите от „ВиК“ ООД, гр. Сливен – 59.2%, следвано от „ВиК“ ООД, гр. Монтана и „ВиК“ ЕООД, гр. Хасково по 30.3%. За концесионера „Софийска вода“ АД **несъбираемостта на приходите е 29.3%**.

Анализът показва, че по отношение на **ефективното използване на персонала за водоснабдителните услуги** с най-висока неефективност се отличава **Южният централен район** – 39 души средносписъчен персонал, обслужващи 10000 потребители. Този показател има завишени стойности за „ВиК“ Смолян – 63 души на 10000 и „ВиК“ ЕООД, гр. Хасково – 45 души на 10000 от този

район, както и за „ВиК“ ООД, гр. Търговище – 50 души, обслужващи 10000 и „ВиК“ ООД, гр. Габрово – 46 души, обслужващи 10000.

Последния показател, отчитащ **ефективността на използване на персонала за предоставяне на канализационни услуги** показва, че в Северозападния и в Северния централен район заетият средносписъчен брой на персонала е по-голям в сравнение с този в останалите райони и възлиза на 19 души на 10000 потребители.

Резултатите от многопараметричния анализ на стопанската дейност на ВиК операторите по статистически райони дават основание за **класификация на статистическите райони** относно всяка от четирите групи показатели. Направена е оценка на стойностите на показателите в тристепенна скала със „Слаба“, „Средна“ и „Добра“ оценка. Оценка „Слаба“ за даден статистически район е дадена в случаите, когато този район заема последно или предпоследно място в ранжирането на районите по даден показател. Оценка „Средна“ е дадена, когато районът заема трето или четвърто място, а оценка „Добра“ е дадена, когато районът заема първо или второ място в ранжирането на районите по разглеждания показател.

Относно **показателите за предоставяне на водни ресурси** статистическите райони се групират по следния начин:

- **1-ва група** включва само **Северен централен район**, който има общо 5 слаби оценки по показателите: P1 – общо иззета прясна вода (91.4%); P2 – иззета вода от ВиК (92.1%); P3 – общо подадена вода (95.5%); P5 – консумация на вода от домакинствата (98.0%); P7 – брой ПСОВ през 2015 г. само 14;

- **2-ра група** включва **Североизточния район** и **Югоизточния район**, които имат по 3 слаби оценки, 1 средна и 3 добри оценки на показателите от тази група. **Североизточният район** има слаби оценки по показателите: P1 – общо иззета прясна вода (87.9%); P6 – загуби на подадена вода (68.2%) и P7 – брой ПСОВ през 2015 г. – 22; **Югоизточният район** има слаби оценки по показателите: P3 – общо подадена вода (97.2%); P5 – консумация на вода от домакинствата (98.4%); P6 – загуби на подадена вода (60.4%);

- **3-та група** включва **Северозападния район**, **Югозападния район** и **Южен централен район**, които имат по 1 слаба оценка, 3 средни и 3 добри оценки. **Северозападният район** има слаба оценка по P6 – загуби на подадена вода (60.4%), **Югозападният район** има слаба оценка по показателя P2 – иззета вода от ВиК (96.2%), а **Южният централен район** има слаба оценка по показателя P4 – обща консумация на вода – фактурирана и нефактурирана (68.0%).

Относно **показателите за предоставяните водни услуги** статистическите райони се класифицират в следните групи:

- **1-ва група** включва само **Северозападния район**, който има общо 5 слаби оценки по показателите: U2 – население с режим на водоснабдяване (9.2%); U3 – население, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води (32.9%); U4 – в т.ч. поне вторично третиране (31.8%); U5 – население с обществена канализация (56.6%); U6 – население с обществена канализация без пречистване (23.8%);

- **2-ра група** включва **Северен централен район** с 4 слаби оценки по показателите: U2 – население с режим на водоснабдяване (4.3%); U4 – население, свързано с пречиствателни станции в т.ч. поне вторично третиране (39.1%); U5 – население с обществена канализация (63.1%); U7 – използвана питейна вода от домакинствата (90.86%) и **Южен централен район** с 3 слаби оценки по показателите: U1 – население, свързано с общественото водоснабдяване (98%); U3 – население, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води (40.3%); U6 – население с обществена канализация без пречистване (30.0%);

- **3-та група** включва **Североизточен район** с 1 слаба оценка по показателя U7 – използвана питейна вода от домакинствата (83.86%) и **Югозападния район** с 1 слаба оценка относно показателя U1 – население, свързано с обществено водоснабдяване (99.1%).

Относно **показателите, отчитащи качеството на ВиК услугите** статистическите райони се групират в следните три групи:

- **1-ва група** включва **Северозападния район** с 6 слаби оценки по показателите: D10 – ниво на покритие на водопроводните услуги (98.6%); D4 – брой население, засегнато от прекъсване на водоподаването/брой на обслужваното население (28.4%); D5 – неинкасирана/подадена вода във ВС (56.6%); D9 – брой аварии на ПС/общ брой ПС (2.570); D10 – ниво на покритие с канализационни услуги (50.3%); D11 – качество на отпадъчните води (54.6%) и **Югоизточния район** с 5 слаби оценки по показателите: D2 – брой проби, отговарящи на нормативните изисквания/общ брой проби по физико-

химични и радиологични показатели (90.8%); D3 – брой проби, отговарящи на нормативните изисквания/общ брой проби по микробиологични показатели (89.1%); D4 – брой население, засегнато от прекъсване на водоподаването/брой на обслужваното население (26.8%); D5 – неинкасирана/подадена вода във ВС (65.1%); D7 – брой аварии на разпределителните водопроводи/дължина на разпределителните водопроводи (1.750 бр./км.);

- **2-ра група** включва **Северен централен район** и **Южен централен район**, всеки от които има 4 слаби оценки, 3 средни оценки и 5 добри оценки на показателите. Слабите оценки за **Северния централен район** са за показателите: D2 – брой проби, отговарящи на нормативните изисквания/общ брой проби по физико-химични и радиологични показатели (95.2%); D10 – ниво на покритие на канализационните услуги (44.4%); D11 – качество на отпадъчните води (63.0%); D13 – средносписъчен брой на персонала, осигуряващ канализационни услуги/общ брой СКО (63 на 10000); слабите оценки за **Южния централен район** са за показателите: D1 – ниво на покритие с водоснабдителни услуги (95.0%); D3 – брой проби, отговарящи на нормативните изисквания/общ брой проби по микробиологични показатели (91.1%); D9 – брой аварии на ПС/общ брой ПС (1.5 бр.); D12 – средносписъчен брой на персонала, осигуряващ водоснабдителни услуги/общ брой СВО (86 на 10000);

- **3-та група** включва **Североизточния район** с 4 слаби оценки, 5 средни оценки и 3 добри оценки. Районът има слаби оценки по показателите: D5 – неинкасирана/подадена вода във ВС (68.9%); D6 – брой аварии на довеждащите водопроводи/дължина на довеждащите водопроводи (1 авария на км.); D12 – средносписъчен брой на персонала, осигуряващ водоснабдителни услуги/общ брой СВО (670 на 10000); D13 – средносписъчен брой на персонала, осигуряващ канализационни услуги/общ брой СКО (78 на 10000);

- **4-та група** включва само **Югозападния район** с 1 слаба оценка, 6 средни и 5 добри оценки; слаба оценка има показателя D7 – брой аварии на разпределителните водопроводи/дължина на разпределителните водопроводи (1.330 бр./км.).

Относно **финансово-икономическите показатели** за дейността на ВиК операторите статистическите райони се групират по следния начин:

- **1-та група** включва **Североизточния район** и **Южния централен район** с 4 слаби оценки, 1 средна и 3 добри оценки; за **Североизточния район** слабите оценки са по показателите: F1 – разходи за дейността/приходи от дейността (100.7%); F3 – разходи за дейността/средносписъчен брой на персонала (27642.8 лв./чов.); F5 – разходи за дейността/подадена вода на входа на ВС (2.17 лв./м³); F7 – средносписъчен брой на персонала, осигуряващ водоснабдителни услуги/общ брой потребители (38 на 10000); за **Южния централен район** слабите оценки са по показателите: F1 – разходи за дейността/приходи от дейността (100.2%); F2 – разходи за възнаграждения/разходи за дейността (42.7%); F4 – разходи за дейността/подадена вода на входа на ВС (0.657) и F7 – средносписъчен брой на персонала, осигуряващ водоснабдителни услуги/общ брой потребители (39 на 10000);

- **2-та група** включва **Югоизточния район** с 2 слаби оценки, 3 средни и 3 добри оценки и **Югозападния район** с 2 слаби оценки, 2 средни и 4 добри оценки; за **Югоизточния район** слабите оценки са по показателите: F3 – разходи за дейността/средносписъчен брой на персонала (30832.7 лв./чов.) и F6 – несъбрани приходи/приходи от дейността (27.6%); за **Югозападния район** слабите оценки са за показателите: F2 – разходи за възнаграждения/разходи за дейността (40.0%) и F6 – несъбрани приходи/приходи от дейността (28.5%);

- **3-та група** включва **Северозападния район** с 1 слаба оценка, 5 средни и 2 добри оценки и **Северния централен район** с 3 слаби оценки, 4 средни оценки и 1 добра оценка; при тях преобладават средните оценки на показателите; и **двата района имат слаба оценка по показателя F8** – средносписъчен брой на персонала, осигуряващ канализационни услуги/общ брой потребители (19 на 10000); **Северозападният район** има средни оценки по показателите: F1 – разходи за дейността/приходи от дейността (99.1%); F2 – разходи за възнаграждения/разходи за дейността (39.3%); F4 – разходи за дейността/подадена вода на входа на ВС (0.637), F5 – разходи за дейността/фактурирани водни количества (1.47 лв./м³) и F6 – несъбрани приходи/приходи от дейността (20.3%); **Северният централен район** има средни оценки по показателите: F1 – разходи за дейността/приходи от дейността (96.5%); F2 – разходи за възнаграждения/разходи за дейността (39.2%); F3 – разходи за дейността/средносписъчен брой на персонала (25072.8 лв./чов.); F7 – средносписъчен брой на персонала, осигуряващ водоснабдителни услуги/общ брой потребители (37 на 10000).

6. Заключение

Резултатите от сравнителния анализ дават основание да се направят следните основни **изводи и препоръки**:

1. През периода 2010-2015 г. предоставените ВиК услуги от **Североизточния и Южния централен район са неефективни по отношение на приходите от дейността**. Сред най-неефективните ВиК дружества са: „ВиК“ ООД, гр. Кърджали – 104.6%, „ВиК“ ЕООД, гр. Пловдив – 104.2%, „ВиК“ ЕООД, гр. Добрич – 103.9%, „ВиК“ ЕООД, гр. Благоевград – 102.2%, „ВиК“ ООД, гр. Шумен – 101.5%, „ВиК – Йовковци“ ООД, гр. Велико Търново – 100.6% и „ВиК“ ООД, гр. Варна със 100.5%.

2. **Съществуват твърде големи различия между минималните и максималните стойности на показателите**, свързани пряко или косвено със средносписъчния брой на персонала (вж. показатели F2, F3, F7 и F8). Например, за „Софийска вода“ АД относителният дял на разходите за възнаграждения към разходите за дейността са 20.2%, а за ВиК Кърджали са 2.5 пъти по големи и възлизат на 55.7%. Относителният дял на средносписъчния брой на персонала, осигуряващ водопроводни услуги към общия брой потребители за „Софийска вода“ АД е 11 души, обслужващи 10000 потребители, а за Силистра са 17 души на 10000, за „ВиК“ ООД, гр. Търговище е 50 души на 10000, а за „ВиК“ ЕООД, гр. Смолян този дял е 63 души на 10000.

3. Резултатите от финансово-икономическия анализ показват, че **концесонерът „Софийска вода“ АД е с много по-добри показатели в сравнение с останалите ВиК оператори в страната**. Според нас, за това допринася избрания модел за сътрудничество на местната власт с чуждестранен частен партньор под формата на концесиониране на предоставяните водни услуги на населението и неговата по-ефективна стратегия за развитие на ВиК услугите в Столичната община.

4. **Класификацията на статистическите райони по четирите групи показатели** отразява някои специфики в тяхното развитие. Относно **показателите за предоставяне на водни ресурси** се оказва, че **Североизточният район и Югоизточният район** имат сходни показатели с по 3 слаби оценки, 1 средна и 3 добри оценки. Относно показателите за качество на ВиК услугите, **Североизточният район** има 4 слаби оценки, 5 средни оценки и 3 добри оценки. Районът има слаби оценки по показателите: D5 – неинкасирана/подадена вода във ВС (68.9%); D6 – брой аварии на довеждащите водопроводи/дължина на довеждащите водопроводи (1 авария на км.); D12 – средносписъчен брой на персонала, осигуряващ водоснабдителни услуги/общ брой СВО (670 на 10000); D13 – средносписъчен брой на персонала, осигуряващ канализационни услуги/общ брой СКО (78 на 10000). **Югоизточният район** има 5 слаби оценки за тази група показатели: D2 – брой проби, отговарящи на нормативните изисквания/общ брой проби по физико-химични и радиологични показатели (90.8%); D3 – брой проби, отговарящи на нормативните изисквания/общ брой проби по микробиологични показатели (89.1%); D4 – брой население, засегнато от прекъсване на водоподаването/брой на обслужваното население (26.8%); D5 – неинкасирана/подадена вода във ВС (65.1%); D7 – брой аварии на разпределителните водопроводи/дължина на разпределителните водопроводи (1.750 бр./км.). Според нас би било целесъобразно комуналните услуги, предоставяни от ВиК дружествата от **Североизточния район и Югоизточния район да бъдат дадени заедно на обща концесия**. Тази концесия ще се управлява от единствен субект – по-голям ВиК оператор, което ще даде възможност за подобряването на неговата финансово-икономическа дейност.

5. Относно **показателите за предоставяните водни услуги Северният централен район и Южният централен район имат сходно развитие и сходни проблеми**. Северният централен район е с 4 слаби оценки по показателите: U2 – население с режим на водоснабдяване (4.3%); U4 – население, свързано с пречиствателни станции в т.ч. поне вторично третиране (39.1%); U5 – население с обществена канализация (63.1%); U7 – използвана питейна вода от домакинствата (90.86%). **Южният централен район има 3 слаби оценки по показателите**: U1 – население, свързано с общественото водоснабдяване (98%); U3 – население, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води (40.3%); U6 – население с обществена канализация без пречистване (30.0%). Тези два района считаме за целесъобразно за се **развиват под управлението на обща концесия, с отчитане на възможностите за изграждане на съвременна техническата инфраструктура във водния сектор**, с което ще се решат хроничните проблеми – воден режим, изграждане на нови пречиствателни станции, построяване на нова и/или рехабилитация на обществената канализация и други.

6. Специално внимание следва да се отдели на развитието на **Северозападния район**. В този район загубите на подадена вода са големи (60.4%). По отношение на показателите за **предоставяне на водни услуги Северозападният район** се отличава от всички останали райони и се разглежда като

самостоятелна група. Тя се характеризира с общо 5 слаби оценки по показателите: U2 – голям относителен дял на населението с режим на водоснабдяване (9.2%); U3 – малък дял на населението, свързано с пречиствателни станции за отпадъчни води (32.9%); U4 – в т.ч. поне вторично третиране (31.8%); U5 – малък дял на население с обществена канализация (56.6%); U6 – малък дял на населението с обществена канализация без пречистване (23.8%). Северозападният район е най-слабо развитият в икономическо отношение район на страната, който се нарежда на последно място сред всички статистически райони в Европейския съюз. Отчитайки слабото развитие на района като цяло, считаме за целесъобразно **Северозападният район да се отдаде на водна концесия заедно с много по-добре развиващия се Югозападен район, в който функционира засега единственият концесионер „Софийска вода“ АД.**

7. Многопараметричният сравнителен анализ показва, че ВиК секторът се нуждае от цялостно реструктуриране на ВиК услугите и наличната инфраструктура. Тези проблеми могат да се решат ефективно чрез отдаването им на концесии и окрупняването на ресурсите.

8. Необходимо е разработването и въвеждането на обща методика за отчитане на експлоатационните, на финансово-икономическите показатели и качеството на ВиК услугите. В рамките на тази методика е целесъобразно да се въведат еталонни (нормативни) средни (гранични) стойности, както по отношение на използването на персонала, така и за всички останали основни финансово-икономически и експлоатационни показатели. Тези параметри трябва да отчитат адекватно начина на доставяне на вода (гравитачен, помпажен и смесен тип), особеностите на наличната ВиК инфраструктура, разпръснатостта на потребителите, географските условия на обслужваната от ВиК оператора територия.

Този извод се подкрепя и от други изследователи, според които основните проблеми при провеждането на сравнителни изследвания между ВиК операторите в България „могат да възникнат както по отношение на мотивацията за участие, така и най-вече във връзка с осигуряване на достатъчни по обем, ритмичност и точност данни“ (Alexandrova, 2017).

9. Поради това, че ВиК операторите прилагат различни счетоводни практики по отношението на разходите за текущ или аварийен ремонт и инвестиционните разходи, отчитането на основни показатели като например ефективност на приходите и рентабилност е субективно. Ето защо, **считаме за целесъобразно да се въведат унифицирани стандарти в Системите за управление на качеството, използвани от публичните власти и отделните ВиК оператори.**

Literature

- Alexandrova, N. (2017). Possibilities For Managing Of Bulgarian Water And Sanitation Utility Industry By Benchmarking (in Bulgarian). In *The New Realities in Management* (pp. 242–251). Varna: University of Economics - Varna.
- Ivanova, R. (2013). Systems for quality management as a means to unify the organization (in Bulgarian). In *Set of Reports from the Jubilee International Conference "Social Sciences and Globalization"* (pp. 280–286). Science and economics.
- NSI, N. S. I. (2017a). Classification of Territorial Units for Statistics in Bulgaria (NUTS). Retrieved July 14, 2017, from <http://www.nsi.bg/en/content/12993/basic-page/classification-territorial-units-statistics-bulgaria-nuts>
- NSI, N. S. I. (2017b). National statistical institute, Republic of Bulgaria. Retrieved July 14, 2017, from <http://www.nsi.bg/en>
- WERC, W. and E. R. C. (2016). Achieved Annual Target Levels of Quality Indicators for Plumbing Services for 2010-2015. Information System (in Bulgarian). Retrieved May 20, 2017, from http://old.dker.bg/PDOCS/dostignati-niva-2010-15_1.zip

Comparative Analysis of the Efficiency of the Water Supply and Sanitation Sector in the Period 2000-2015

Todor RAYCHEV¹

¹ University of Economics, Varna, Bulgaria
t_raychev@ue-varna.bg

Abstract. This paper presents the results of the comparative multiparametric analysis of the efficiency of the economic activity of the water and sewerage operators in Bulgaria in the period 2000-2015. It is part of a comprehensive study of a scientific project, according to the Ordinance No.9 of the Ministry of Education and Science of 08.08.2013, with No.NPI-130/2014, on the topic: „The concession as a factor for development of the Water Supply and Sanitation sector in the Republic of Bulgaria“. Conclusions and recommendations concerning the efficiency of revenues, financial results and management of the WSS operators in the statistical regions of the country are made. The possibilities for restructuring the water sector have been examined in order to improve its economic activity and the quality of the WSS services provided to the population.

Key words: multiparametric analysis, indicators, classification, WSS operators, concessioning.